

Відповіді

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики 2024-2025 н.р.

7 клас

Задача 1.

Відповідь. Середня швидкість автобуса – 70 км/год, дощ йшов протягом 16 хв.

Розв’язання. Середня швидкість автобуса – це відношення всього шляху до витраченого часу. Оскільки відстань від місця екскурсії додому через дощ не змінилась, і час, проведений школярами в автобусі, також не змінився (тому, що автобуси прибули додому у точно запланований час), то середня швидкість співпадає з початковою швидкістю – 70 км/год.

Нехай дощ йшов протягом часу t . Тоді шлях, що був пройдений за цей час, дорівнює $v_2 t$. Час, протягом якого після дощу автобуси проїхали відстань, що залишилась, дорівнює S/v_3 . Зрозуміло, що час, витрачений автобусами з моменту початку дощу до прибуття додому, повинен бути рівним часу, що необхідний для подолання тієї самої відстані з початковою швидкістю v_1 :

$$t + \frac{S}{v_3} = \frac{v_2 t + S}{v_1}.$$

Звідси знаходимо час, протягом якого тривав дощ:

$$t = \frac{v_1}{v_1 - v_2} \left(\frac{S}{v_1} - \frac{S}{v_3} \right) = \frac{S(v_3 - v_1)}{v_3(v_1 - v_2)}$$

Підставимо значення:

$$t = \frac{40 \cdot (75 - 70)}{70 \cdot (70 - 60)} \approx 0,26 \text{ (ч)}.$$

Переводимо у хвилини: $t = 0,26 \cdot 60 = 16 \text{ (хв)}$.

Задача 2.

Відповідь. У 3 рази друга частина шляху довше першої ?

Розв’язання.

Нехай перша частина шляху була подолана за час t_1 , а друга – за час t_2 . За визначенням середньої швидкості:

$$2vt_1 + \frac{6}{7}vt_2 = v(t_1 + t_2),$$
$$t_1 = \frac{1}{7}t_2, t_2 = 7t_1.$$

Відношення шляхів: $\frac{s_2}{s_1} = \frac{\frac{6}{7}vt_2}{2vt_1} = \frac{3}{7} \frac{t_2}{t_1} = 3$.

Задача 3.

Відповідь. Маса золота у сплаві 220 г, а його вміст становить 55%.

Розв'язання. Маса сплаву дорівнює сумі мас золота та срібла, а об'єм – сумі об'ємів, тому $m = m_3 + m_c$; $V = V_3 + V_c$. Оскільки об'єм $V = \frac{m}{\rho}$, то $\frac{m}{\rho} = \frac{m_3}{\rho_3} + \frac{m_c}{\rho_c}$.

Враховуючи, що $m_c = m - m_3$, отримуємо: $\frac{m}{\rho} = \frac{m_3 \rho_c + m_c \rho_3}{\rho_3 \cdot \rho_c} = \frac{m_3 \rho_c + m \rho_3 - m_3 \rho_3}{\rho_3 \cdot \rho_c}$;

$$m \rho_c \rho_3 = m_3 \rho_c \rho + m \rho_3 \rho - m_3 \rho_3 \rho$$

$$m_3 = \frac{m \rho_3 (\rho_c - \rho)}{\rho (\rho_c - \rho_3)}$$

$$m_3 = \frac{0,4 \cdot 1,93 \cdot 10^4 \cdot (1,05 \cdot 10^4 - 1,4 \cdot 10^4)}{1,4 \cdot 10^4 \cdot (1,05 \cdot 10^4 - 1,93 \cdot 10^4)} = 0,22 \text{ кг}$$

$$\frac{m_3}{m} \cdot 100\% = \frac{0,22}{0,4} \cdot 100\% = 55\%$$

Задача 4.

Відповідь. 150 м.

Розв'язання.

Час, за який звук проходить шлях до перешкоди і назад: $t_{\text{туди-назад}} = 0,2 \text{ с}$

Час, за який звук проходить шлях до перешкоди (в один бік):

$$t_{\text{туди}} = t_{\text{туди-назад}} / 2 = 0,2 \text{ с} / 2 = 0,1 \text{ с}.$$

Відстань до перешкоди: $d = V \cdot t_{\text{туди}} = 1500 \text{ м/с} \cdot 0,1 \text{ с} = 150 \text{ м}$

Отже, дельфін може виявити перешкоду на максимальній відстані 150 метрів.

Задача 5.

Відповідь. Земля проходить за 1 рік – 946 080 000 км, Земля повертається навколо своєї осі на $0,25^\circ$ за 1 хв.

Розв'язання.

Земля рухається навколо Сонця зі швидкістю 30 км/с. Кількість секунд у році (вважаємо рік не високосним): $1 \text{ рік} = 365 \cdot 24 \cdot 60 \cdot 60 = 31\,536\,000 \text{ (с)}$. Шлях, який проходить Земля за 1 рік: $S = 30 \text{ км/с} \cdot 31\,536\,000 \text{ с} = 946\,080\,000 \text{ км}$. Отже, Земля проходить приблизно 946 мільйонів кілометрів за 1 рік.

Земля робить один повний оберт навколо своєї осі за 24 години, тобто за 1440 хвилин. Кут повного оберт (одне коло) дорівнює 360 градусам. За 1 хвилину Земля повертається на кут: $360 / 1440 \text{ хв} = 0,25^\circ$.

Отже, Земля повертається навколо своєї осі на $0,25^\circ$ за 1 хвилину.